

ГЕНЕРАЛ-МАЈОР ПРОФ. ДР МИОДРАГ ЈЕВТИЋ, НАЧЕЛНИК ВМА

ДА БЕЛИ ОСТАНЕ МАНТИЛ БЕО

ВМА је опстајала и мора да опстане јер је национално благо, а нико не воли да се одрекне блага. Сви покушаји да се минимизира њена улога и да се стави у други план, дефинитивно су пропали, јер наши најновији резултати казују да је то кућа злата вредна, да је нешто што би свако на свету пожелео да има.

Није све у медицини црно. Бели мантил мора остати бео, чист. Ми настојимо да он у овој кући остане такав. Желимо да очувамо етичност, хуманост, бригу, да сачувамо професију. Мислим да смо добрим делом у томе успели. Потреба за опрезношћу и даљом надградњом увек постоји – говори нам генерал-мајор проф. др Миодраг Јевтић, начелник Војномедицинске академије, током разговора којим смо поводом годишњице покушали да представимо ову кућу – препознатљиву на стручној мапи света. Кућу која је добра референца за велики број светских стручњака, чак и најјеминентнијих, која је расадник изузетног кадра и која је, пре свега, место у коме се људи квалитетно лече.

Мало је установа у Војсци и држави које постоје више од 160 година. Какви су предуслови и услови обезбедили Војномедицинској академији да тако дуго траје?

– Ту нема тајни. У питању је изванредна дугогодишња организација, систем који деценијама траје, који је унапређиван и преношен са генерацију на генерацију. ВМА је национално благо, ми је тако схватамо и чувамо.

Ових нам дана често кажу: Лако је вама, ви сте војска. Ма, није нама лако. Војна организација само потпомаже да радна

дисциплина и организација рада дођу до изражаја. Реч је о прецизности, организованости, захтеву да то што имамо и чиме располажемо морамо да чувамо. Захваљујући свему томе ВМА је успела да функционише и у најтежим временима и да сачува углед који је заиста неокаљан у народу. А то је најважније. Данас с пуним правом можемо да кажемо: *Да, то смо ми, али не трајемо од јуче. Ми трајемо дуго.* Ми који смо овде данас имамо обавезу више – да Академију сачувамо, унапређујемо и укlopимо у здравствени систем земље, где дефинитивно има своје место, а све ради помоћи болесном човеку.

Услови за такав пут били су и добри и лоши. Добри у време када се релативно лако и добро живело, али смо у протеклу деценију и по и ми били суочени, као и читав наш народ, са веома тешким проблемима у финансирању и отежаним могућностима опремања. И поред тога, често нам кажу: *Имате лепу зграду.* А ја мислим: *Може бити и лепша.* Кажу: *Имате добру опрему.* Да. Наша опрема је добра јер је чувамо. Она није најновије генерације, али суштински квалитет ВМА је да све што постоји у њој, и ради.

Највеће благо које ВМА има јесу њени стручњаци, кадар у који се улагало и у који се улаже. То нас је одржало и омогућило нам да будемо препознатљиви у много чему и да ВМА траје као лидер у многим областима медицинске науке. И не само то, ВМА је десетинама година уназад, практично читаво stoleће, била расадник најквалитетнијег медицинског кадра у земљи.

На ВМА су у протеклом периоду долазили познати светски медицински стручњаци. Шта их доводи – углед установе, пријатељство, интерес, или нешто четврто?

– Можда је најбоље рећи – све помало. ВМА је сигурно добра референца за велики број светских стручњака, чак и најеминентнијих. Можда звучи нескромно, али је тако. Само у неколико последњих месеци овде је боравила читава плејада еминентних светских стручњака из Америке, Швајцарске, Немачке, Русије, Израела, Италије – из области хирургије, ортопедије, ендоскопске хирургије, гинекологије, офталмологије, патофизиологије, гастроентерологије, реуматологије... Они су препознали у нама поуздане партнере, људе са којима могу да сарађују и који без суревњивости и сујете могу да прихвате нове методе, а наши стручњаци су оспособљени да те методе и стандарде евроатлантске медицине, којима тежимо, убрзано усвоје, и да их примене у пракси. Поменућу и то да су последњих неколико месеци овде боравили стручњаци који су радили, на пример, на пројекту уградње вештачког колена. Тада је урађена тотална кондиларна ендопротеза колена. Битно је рећи да је показна операција коју је овде урадио др Зоран Поповић оцењена као најбоља у источној Европи у досадашњој пракси компаније која вештачка колена производи. Нема већег признање за једног доктора, за једну установу, па и за једну земљу од такве оцене.

Код нас је у протеклом периоду одржано и много стручних скупова. Конгресу клиничке неурофизиологије Србије и Црне Горе присуствовало је око 200 лекара специјалиста из наше земље и света, а предавања и излагања имали су и познати стручњаци из света, што је раније било готово незамисливо. То само говори о њиховој жељи да овде представе своје резултате рада. Треба споменути и то да је овде одржан веома успели европски ворк-шоп из гастроентерологије, а одјек у свету науке имао је први конгрес физиолошких наука СЦГ, на коме су учествовали

професори из 23 земље света. Томе ништа не треба додати. ВМА је див који дефинитивно ојачава, у њој се поново промовишу велика достигнућа.

Како данас функционише ВМА? Да ли се у организационом смислу нешто мењало?

– ВМА прати све што се дешава у савременој медицини. Она је систем који под једним кровом садржи све што медицинска професија и наука треба да имају – систем лечења, образовања кадра, научноистраживачки рад и, наравно, логистику. Све то може да буде мобилисано за најкраће време, ради брзог, поузданог, стручног и квалитетног извршавања било ког задатка.

А шта је ново? Ново је да имамо мање запослених него што смо имали раније, али смо настојали да сачувамо виталне капацитете ВМА, да их не нарушимо до мере која би угрозила њено функционисање. Напротив, настојали смо да сачувамо најбољи кадар и ресурсе који могу обезбедити да функционишемо квалитетно, на нов начин. Ове године урадили смо и нешто што се ради једном у 20 година – унутрашњу реорганизацију ВМА. Осмислили смо је захваљујући нашим искуствима, sazнањима и пракси коју смо видели у свету. Увели смо нове садржаје који су нас дефинитивно избацили у орбиту као установу која је препознатљива на стручној мапи света. Дакле, оно што се ради у Лондону, Паризу, Цириху, Њујорку или било где у свету, ради се и на ВМА. Ту је и савремени Дијагностичко-поликлинички центар, који је у једном дану може да збрине око 5.000 људи. Тај центар има задатак да буде ударна песница ВМА, да прихвати све који у њу дођу, направи тријажу, уради дијагностику, идентификује проблем и да, ако треба, донесе одлука о пријему болесника на даље хоспитално лечење. Таквих је само шест до седам одсто. Све

остале успевамо да збринемо по типу дневне болнице и моделу дневне хирургије, која је тренд у свету, а ми смо је међу првима применили код нас. На тај начин знатно се смањују трошкови, растеређују кадар и болнички капацитети које можемо ангажовати на другим пословима. Тако поштујемо и захтев модерне медицина – брзо, ефикасно и јефтиније лечење.

Формирали смо и Одељење за контролу и превенцију болничких инфекција, а ново је и Одељење за здравствену негу болесника. ВМА, међу првима у земљи, нема више главну сестру, него начелника одељења за здравствену негу.

Новина је и Центар за трауму, настао на нашим провереним искуствима. Тај центар има јасно дефинисане капацитете – Центар за хитну помоћ, шок-собу, хелидром удаљен само 500 метара и приправну јасно дефинисану екипу, која свакодневно може бити у покрету буквално за 10 минута.

Основали смо и Центар за клиничко испитивање лекова, унапредили неке капацитете у организационо-стручном смислу, формирали Клинику за васкуларну медицину, јер смо проценили да постоји огроман број болесника који има обољења из домена васкуларне патологије. Сем ње, постоји и Клиника за абдоминалну и ендокрину хирургију. Посебан ентитет у нашој кући јесте и Клиника за грудну хирургију, а објединили смо и донедавно раздвојене капацитете у области максилофацијалне хирургије, имплантологије и оралне хирургије.

Кроз поликлиничку службу ВМА годишње прође око пола милиона људи, уради се око три милиона различитих дијагностичко-терапеутских процедура. Те бројке указују на велики притисак који постоји на Дијагностичко-поликлинички

центар. *Како успевате да свима пружите медицинске услуге и да budete ефикасни?*

– Све се то постигне, јер је разрађен систем, и сви капацитети ВМА – стручни, пословни и технолошки користе се рационално. Око 120.000 од тих пола милиона људи су цивилни осигураници, грађани, који су нам поклонили поверење, већином плаћајући наше услуге. То је такође јасан знак оправданог поверења.

Успешан рад вероватно прати и добар систем заказивања?

– Систем заказивања код нас успешно функционише, на радост наших приоритетних пацијената – војних осигураника, који су за нас светиња. Настојимо да они буду у сваком моменту добро прихваћени и на време прегледани, и ту смо много урадили. Некад се чекало на прегледе пет-шест месеци, сада прве прегледе завршавамо истог дана, а контролу заказујемо по стручној процени. Сем тога, проценили смо да можемо много боље и ефикасније да радимо ако додатно ангажујемо капацитете и кадар и своје услуге пружимо грађанима земље у јасно дефинисаном простору и времену. И ми већ дуже време радимо три дана у недељи – понедељком, уторком и средом, од 15.30 до 19.30 за све грађане који имају потребу да се прегледају и лече на ВМА.

Колики је интерес и потреба за послеподневним радом показује и чињеница да ћемо ускоро почети да радимо сваки дан. ВМА и на тај начин може да помогне здравству Србије и државне заједнице. Настојимо да и цена за те прегледе буде прихватљива и разумна, на ивици рентабилитета, а да не буде непријатан удар по џепу грађана. Ако кажем да је прошле године урађено више од 32.000 већих и мањих операција, да је на болничко лечење примљено око 30.000 болесника, да је прикупљено око 9.000 литара крви, онда то указује на озбиљност рада у овој кући. Али говори и о томе да се овде, поред науке и едукације, бавимо и оним због чега примарно постојимо – лечењем људи.

Прокоментаришите податак да су цивилни осигураници у хоспиталном лечењу учествовали у проценту од 41 одсто?

– Не бих то коментарисао. То треба неко други да прокоментарише, а ја сам само поносан. Само овог јутра, док разговарам, попуњено је 88 одсто капацитета ВМА, што је практично максимум, ако се зна да ми као установа од државног значаја морамо да чувамо одређене капацитете за евентуалне ванредне ситуације. Од тога је 41 одсто грађана, цивилних осигураника, и то је постотак који се одржава.

Они плаћају по ценовнику који није клизни?

– Плаћају по јасно дефинисаном ценовнику. Ми смо једина медицинска установа која је јасно дефинисала ценовник својих услуга и ставила га на располагање Министарству здравља. Оног момента када се заврши лечење, пацијент добије рачун, где се тачно види шта је урађено и све је лако проверити. Ми од тога не бежимо и желимо да и други на тај начин послују, јер једино тако можемо ући у здравствену тржишну утакмицу, у којој ће квалитет доћи до изражаја.

Са Фондом цивилног здравственог осигурања Републике Србије постигнут је договор да се за одређене болести пацијенти упућују на ВМА. Каква су ваша досадашња искуства у одобравању тих лечења?

И те како поштујем прошлост, уважавам и ценим своје претходнике, учитеље, сараднике и све што су урадили за ову кућу, а пре свега што су је сачували и унапредили, створили њен углед и подарили нам шансу да га унапређујемо даље.

– Разумемо проблематику у Фонду и знамо да пара нема довољно, али знамо и да не може свако да плати своје лечење, а има потребу да се лечи. У том смислу настојали смо да постигнемо договор са фондовима за здравствено осигурање и Републике Србије и Црне Горе. У

прошлом периоду остварили смо значајан помак. Потписали смо, први пут после дуже времена, уговоре који обавезују да та сарадња буде боља. Потписали смо са Фондом Републике Србије и обавезали се да се за одређена обољења лакше добије упут, јер смо желели и желимо да помогнемо тамо где здравство Србије има велике потешкоће, где се месецима, па и годинама чека на одређене услуге. ВМА се понудила да помогне, јер има кадар и капацитете, а спремна је да ради и у ванредно време, суботом и недељом, наравно, по договору, онако како то здравство Србије може да партиципира.

У четири области рада већ смо потписали конкретан уговор који функционише. Код нас се раде операције катаракте, уградње вештачког кука, колена, инвазивна кардиологија и дилатације, интервентне неурорадиолошке процедуре, трансплантација органа. Све су то области у којима смо превазишли ранија несплагања и са надлежним фондовима смо се договорили да такви болесници долазе по приоритету и да добијају упутнице без неких великих перипетија. Наравно, може боље и биће боље...

Значи, проблема има?

– Тешко је неке навике преко ноћи искоренити. Зависи како је ко информисан и како ко схвата тај договор, али у сваком случају кренуло је и иде даље. Суштина је јесте да нешто крене да се дешава, онда се само унапређује.

Једно од битних опредељења ваше установе јесте комерцијални програм. Колика вам средства доноси и у шта их улажете?

– ВМА је државна институција, дакле буџетска, али имајући у виду време у коме живимо, и визију даљег опстанка, Управа ВМА је свесна да не може да рачуна само на буџетска средства, јер се тако обезбеђује само око 40 одсто у укупном финансирању. Преосталих 60 одсто за опстанак Академије обезбеђујемо, условно речено, самофинансирањем, и ми свакодневно настојимо да тај доходак повећамо. Желимо да што више смањимо буџетско учешће и да што више, условно речено, пара зарадимо. Настојимо да ојачамо наш маркетинг и што више проширимо сарадњу, тако да, поред поподневног ангажмана и потпуно отворених врата за све који желе да користе наше услуге, све више склапамо уговоре о систематским прегледима за велике фирме које желе брзо, ефикасно и поуздано да заврше тај посао, јер смо спремни и радимо и суботом и недељом.

Други сегмент је бављење научноистраживачким радом, на пример, клинички пројекат испитивања лекова и активно партиципације у многим областима где ми као стручњаци можемо да помогнемо и где имамо интерес. А предмет нашег интереса биће и тзв. допунско осигурање.

Успевате ли да наплатите средства која на тај начин зарадите?

– Прошле године смо успели, што је интересантно, захваљујући веома озбиљном приступу и договору, да наплатимо више од 94 одсто потраживања, остварених прихода. И то је знак колико се верује овој кући. Наше позиције су јасне: нудимо квалитет и рок, али нам је битно да обезбедимо средства за текуће пословање, те да у наредном периоду знатнија средства уложимо у технолошку обнову, како бисмо пратили оно што савремена медицина захтева.

Рекли сте једном приликом да ћете ваше млађе колеге упућивати у свет на усавршавање, а старије на конгресе. Да ли се тога придржавате и одлазе ли лекари у свет?

– Држим реч и нисам то рекао без разлога, нити сам се шалио. Наравно, рекао сам то након консултација са изузетно добрим сарадницима, са којима делим своје недоумице и од којих

тражим одређене сугестије, свестан да, непосредно и директно, одговарам за функционисање ВМА. Ми смо стратешки развишљајући о ономе шта ће бити сутра, проценили да је најважније улагање у људе, у струку. Савремена опрема с временом дотраје, па се замени и купи нова, али стручњаке спремне да раде са том новом опремом, не можемо купити, него их морамо стварати. Са тим концептом улагања у људе кренули смо одмах. Уложили смо у наше стручњаке који могу да препознају трендове у свету, послали их да се тамо обуче и да сазнања пренесу, како би их имплементирали у рад. Када дођу овде они могу да нам препоруче шта је то што нашој медицини треба. Тек онда ћемо кренути у набавку. Ми немамо пара да улажемо у нешто што ће стајати у магацину.

На студијска путовања широм света – од Јапана, Немачке, до САД, послали смо 12 стручњака. Они су тамо били два-три месеца, и вратили су се препуни утисака. Дошли су обогачени новим сазнањима и већ су се укључили у процес унапређења нашег рада овде.

Урадили смо још нешто врло значајно – расписали смо интерни конкурс и понудили да пошаљемо у свет 50 стручњака. Обезбедили смо средства за то, нешто из наших извора, а нешто преко дугогодишњих партнера. Конкурс је закључен, пријавило се много више од 50 људи, али ће отићи они који су понудили добре програме.

А онда вам застане кост у грлу, јер Медицински факултет у Београду не прихвата ВМА као своју наставну базу и тражи да ваши професори нострификују дипломе како би тамо предавали. Објасните нам разлоге за то?

– Па, није кост у грлу. Ми имамо изванредне приватне одnose са нашим колегама са Универзитета, али постоји нешто што се у протеклом периоду стварало, неко непотребно ривалство. Ми смо свесни тога, али је наш став да треба да сарађујемо. Што је било, било је. Ми нити имамо времена нити желимо да се бавимо тиме данас. То ће врло брзо морати да се решава и ми очекујемо активну подршку и Министарства одбране, и Министарства здравља, и Министарства за науку и технологију, али и деканата факултета. Верујемо да је најважније нешто што се зове интерес професије, интерес нације, а ми нудимо руку и при том не тражимо ништа.

Наша јавност треба да зна да је ВМА златни медицински рудник. Овде ради више од 130 професора, 168 доктора наука, а годишње се по разним основима усавршава, ево податак за 2005. годину, 1.040 људи, при том је више од половина цивила.

Једном приликом сте рекли да не мислите како су циљеви које постављате себи судбина, већ их видите као смер којим идете даље. Били судбина или не, судбоносне су одлуке које у овим преломним тренуцима за Војску и вашу установу, доносити. У ком смеру идете даље?

– Окренули смо се дефинитивно професији, ономе што медицина као струка треба да ради – лечењу, науци, увођењу нових метода, сарадњи, комуникацији. Када смо моји блиски сарадници и ја преузели руковођење овом установом у тешком моменту, дефинисали смо те стратешке циљеве који, на срећу, показују опипљиве резултате. Не захватајући ништа изван институције, не рачунајући на нека енормна средства, ангажујући сопствени потенцијал настојали смо да учинимо нешто што ће бити препознатљиво на нашем простору. Веома сам задовољан што су стручни резултати допринели да се о ВМА поново прича у врло позитивном смислу на нашем ширем простору, чак и регионалном и што у њу желе да дођу млади лекари.

А главни циљ нам је да наши запослени, радећи савесно и одговорно овај изузетно тежак посао, имају бар елементарне услове за рад и буду задовољни и у материјалном смислу. ■

Мира ШВЕДИЋ
Снимио Радован ПОПОВИЋ